

ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ ЕНЕРГОРИНКУ УКРАЇНИ

Довгалюк О.М., Снігур К.І.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Сучасні тенденції розвитку електроенергетики, а також критичний технічний та фінансовий стан енергоринку України вказують на необхідність його реформування. Для цього необхідно замість діючої моделі «єдиного покупця» (пулу), базовим принципом якої є визначення середньої ціни на електроенергію (ЕЕ) для всіх постачальників, впровадження нової прогресивної та конкурентної моделі енергоринку – двосторонніх договорів та балансуючого ринку (ДДБР). Ключові відмінності обох енергоринків представлені в табл. 1.

Таблиця 1 – Ключові відмінності старого і нового енергоринків України

Модель	Характеристика
Пул	<ul style="list-style-type: none"> •Вся ЕЕ продається через пул за централізованим ціноутворенням; •Єдина ціна для кожної години; •Ціноутворення на основі сумарного графіку споживання, але деякі виробники отримують регульовану ціну; •Заявка формується як точка на реальному графіку витрат; •Централізоване складання графіку Системним оператором.
ДДБР	<ul style="list-style-type: none"> •Більшість ЕЕ продається за двосторонніми договорами з індивідуальним визначенням ціни; •Кожної години може бути прийнято кілька цін, заявок і пропозицій; •Різні ціни небалансу – для випадків дефіциту та перевиробництва; •Окремі ціни заявок і пропозицій; •Самостійне складання графіків виробниками.

Впровадження нової моделі енергоринку передбачається проводити з урахуванням світового досвіду функціонування енергоринків, особливостей сучасного стану і перспектив розвитку енергетики України. Процес реформування енергоринку планується здійснювати поетапно для забезпечення максимально плавного процесу переходу. На кожному з етапів буде проходити впровадження одного з елементів ДДБР, починаючи з 20% на першому етапі, на другому - до 40%, на третьому - до 70%, четвертий етап буде характеризуватися повним відкриттям нової моделі енергоринку.

На шляху переходу енергоринку України зазнаватиме фундаментальних змін: припинення централізованої диспетчеризації виробників, підвищення ефективності виробників у змаганні за укладання двосторонніх контрактів та за надання вигідних заявок на балансуючий ринок, стануться зміни у процесі складання графіків і диспетчеризації, у регулюванні небалансами потужності та сплаті учасниками енергоринку за спричинені небаланси. В результаті реформування енергоринку України повинен стати подібним до ринків електроенергії більшості європейських країн.